

Pensioenfonds PNO

Impactbeleggen, een wereld van verschil?

Even
voorstellen

Pieter den Boer &
Albert Hoogeveen

Pensioenconsultants

Agenda

- Over PNO
- Impactbeleggen
- Deelnemersonderzoek
- ESG-beleid
- Impactbeleggen PNO
- Aanbevelingen
- Vragen?

- Voornamelijk vrijwillig bedrijfstakpensioenfonds
- Stichting zonder winstoogmerk
- Circa 520 bedrijven, 22.000 actieve deelnemers, 11.000 gepensioneerden en 35.000 slapers
- Behorend tot 30 grote Nederlandse fondsen (T3)
- Pensioenvermogen: ca 7,2 mld (Q4 2023)

Brede creatieve en digitale sectordefinitie

1. Media en entertainment
2. Kunsten en cultureel erfgoed
3. Creatieve zakelijke dienstverlening
4. ICT
5. Kartonnage

Telecom

Nominatie PensioenPro Awards

PNO Media, omdat het per 1 januari 2025 als eerste bedrijfstakfonds een flexibele premieregeling biedt aan werkgevers die dat willen. Vanaf 1 januari 2027 biedt het fonds ook een solidaire premieregeling aan.

Een passende regeling voor elk budget

SPR

Vanaf 2027

FPR

PNO Pensioen Op Maat

Impactbeleggen

Copilot:
Verskil tussen duurzaam beleggen en
impactbeleggen

Duurzaam beleggen:
Verantwoord investeren

Impactbeleggen:
Expliciet streven naar meetbare positieve
impact

Beleggingsovertuigingen PNO Media:

- PNO Media is een langetermijnbelegger
- De strategische asset allocatie is de belangrijkste keuze in relatie tot het rendement
- Diversificatie loont
- Risico vereist extra rendement
- PNO Media belegt alleen in categorieën die het bestuur begrijpt
- Een sterke organisatie draagt bij aan risicobeheersing
- Maatschappelijk verantwoord beleggen is integraal onderdeel van het beleggingsbeleid
- PNO Media is kostenbewust

VVD-Kamerlid Aartsen: wat de pensioendeelnemer wil is van ondergeschikt belang

Publieke omroepen willen dat pensioenfonds PNO Media snel verduurzaamt

7 FEBRUARI 2022

Acht publieke omroepen willen met het pensioenfonds PNO Media in gesprek om te komen tot een afbouw in beleggingen in de fossiele industrie en verduurzaming van de beleggingsportefeuille.

Deelnemersonderzoek

Aanleiding:

- **Tussentijdse evaluatie** meerjarenbeleid verantwoord beleggen
- Verzoek aan achterban om **aanscherping beleid** (oa fossiele brandstoffen)

Uitkomsten:

- **Toetsing** en evt **herijking** beleid
- Invulling verplichting PW om te zorgen voor draagvlak over keuzes duurzaam beleggen: PNO toetst of **uitgangspunten beleid** passen bij **voorkeuren deelnemers**

Respons 9,2%, genoeg voor statistisch significante uitslag:

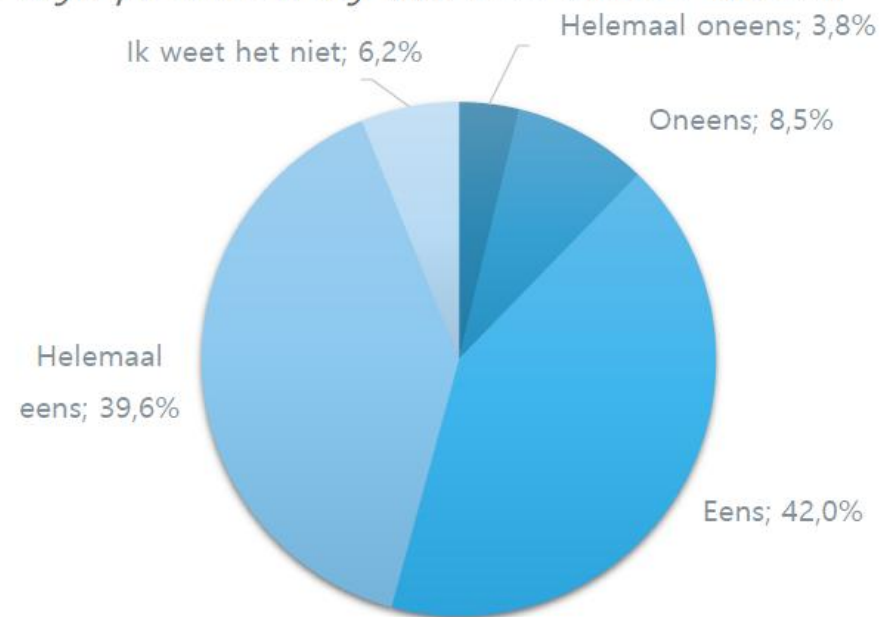
	% van de deelnemers ESG onderzoek	% van de deelnemers van PNO Media
Actief	54,6%	31%
Slapers	11,7%	53%
Pensioengerechtigd	33,7%	16%

	Hoe belangrijk is het voor u dat PNO Media rekening houdt met milieu en mensenrechten?	Hoe vaak houdt u (bewust) rekening met duurzaamheid in de keuzes in uw leven?	
Heel belangrijk	36,3%	34,8%	Heel vaak
Belangrijk	45,8%	43,2%	Vaak
Een beetje belangrijk	10,9%	20,5%	Soms
Onbelangrijk	6,3%	1,2%	Nooit
Weet ik niet	0,6%	0,4%	Weet ik niet

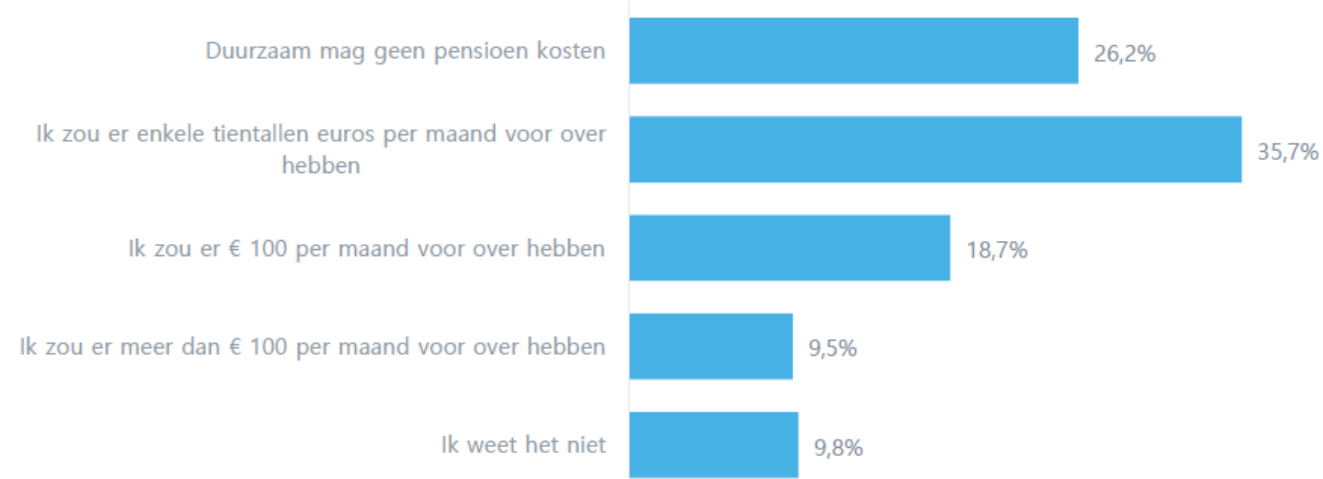
Stelling:

Pensioenuitvoerders hebben een
maatschappelijke functie en door het
investeren in duurzame bedrijven en landen
draagt mijn pensioen bij aan een betere wereld

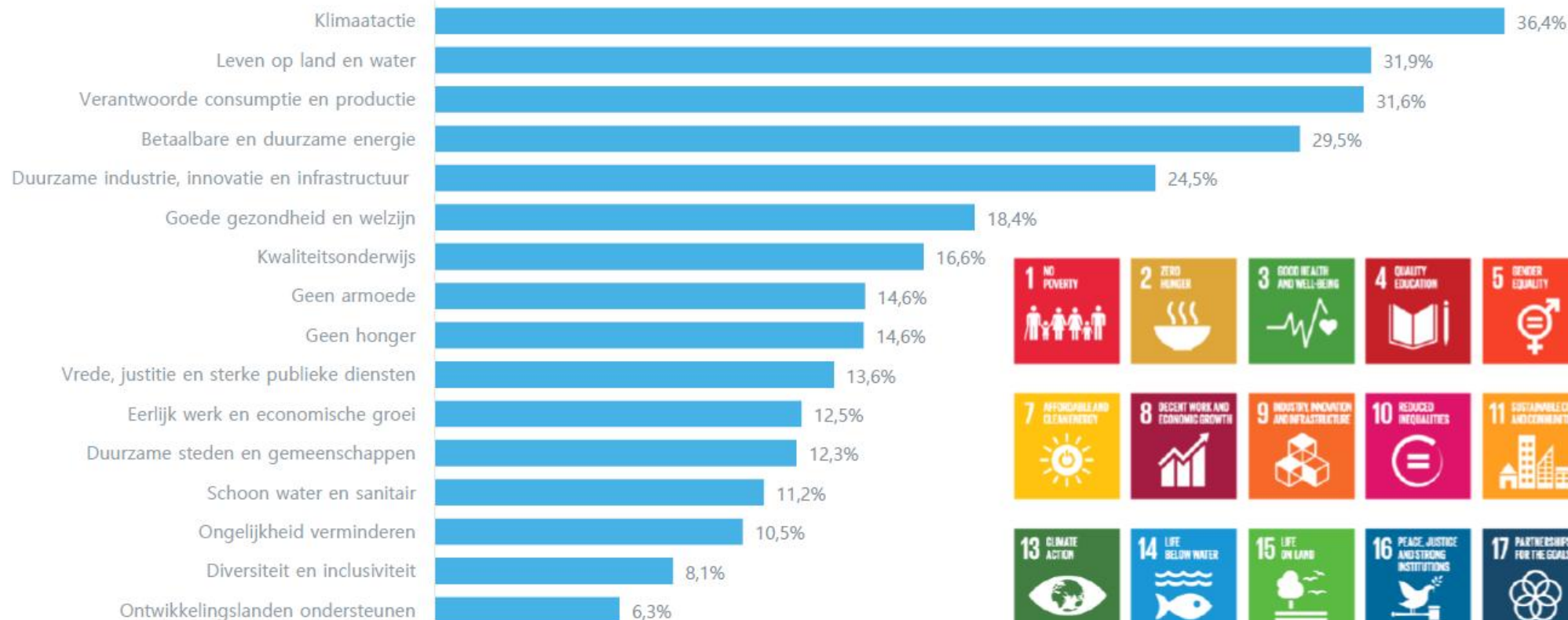
Stelling: *"PNO Media heeft een maatschappelijke functie en door het investeren in duurzame bedrijven en landen draagt mijn pensioen bij aan een betere wereld"*

Als PNO Media de duurzaamheid van zijn beleggingen vergroot, zou uw pensioen mogelijk iets lager uit kunnen vallen. Hoeveel bent u bereid om aan pensioen in te leveren als het tegenvalt? Stel u heeft € 1000 pensioen per maand.

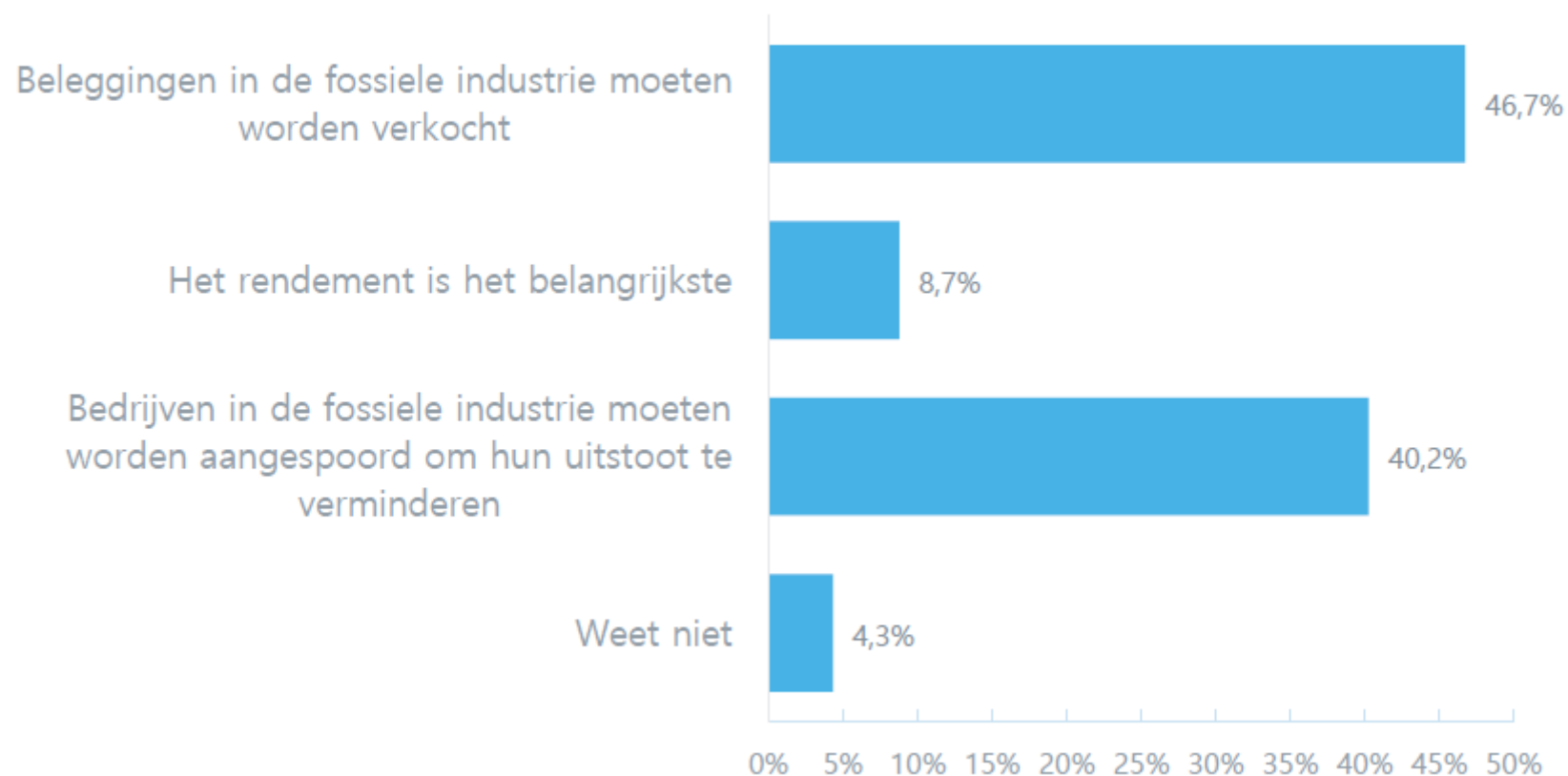

Deelnemersonderzoek

Bevindingen

Fossiele brandstoffen: wel of niet in (blijven) beleggen?

Aanpassing beleid fossiele brandstoffen:

- Uitsluiting 192 bedrijven
- Met 36 bedrijven blijven we in gesprek (engagement). Gedrag positief veranderen. Bij niet voldoende voortgang alsnog afscheid.
- Criteria: bijv. onderschrijven klimaatakkoord Parijs
- Voorbeeld recente uitsluiting: TotalEnergies

Elke drie jaar onderzoek onder deelnemers.

- Ruime meerderheid (**82%**) vindt het **belangrijk** dat PNO Media rekening houdt met **duurzaamheid in beleid**. Fonds heeft ook **maatschappelijke functie**.
- Meerderheid (**60%**) gelooft dat **duurzaam beleggen** bijdraagt aan **betere financiële resultaten**.
- **Meerderheid is bereid risico te lopen** op iets lager pensioen als gevolg van duurzaam beleggingsbeleid. Een kwart vd deelnemers is zelfs bereid om 10% of meer pensioen in te leveren. Een kwart levert trouwens liever geen pensioen in.
- **43%** is **niet bekend** met ons verantwoord beleggingsbeleid

Environmental, Social, Governance beleid

Het ESG-beleid PNO Media is gebaseerd op 3 doelstellingen:

1

Bijdragen aan een meer leefbare wereld door middel van positieve invloed (impact)

- Het gesprek aangaan met bedrijven (engagement) met als doel te sturen op positieve verandering (Hermes Eos)
- Beleggingen met als doel een positieve en meetbare bijdrage te leveren

2

Het creëren van een toekomstbestendige beleggingsportefeuille door rekening te houden met ESG-risico's

- Het gesprek aangaan met bedrijven met als doel om hun duurzaamheid te vergroten
- Stembeleid voor aandelen gericht op onafhankelijkheid van het bestuur en duurzaamheid
- Verlagen van de CO₂-voetafdruk van de beleggingen

3

Vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid voorkomen of mitigeren van negatieve invloed van onze beleggingen op de samenleving en het milieu.

- PNO media sluit o.a. landen uit die een lage persvrijheid hebben of een laag democratisch gehalte
- PNO media sluit o.a. bedrijven uit die tabak en kolen produceren of olie produceren uit teerzanden

[illegible]

Impactbeleggen PNO

DUURZAME ONTWIKKELINGS DOELSTELLINGEN

Twee focusthema's:

1. Stabiel en bestendig klimaat
2. Bevorderen van biodiversiteit

Impactbeleggen PNO:

- Investering heeft naast financiële doelstelling ook **meetbare, positieve bijdrage** aan klimaat en biodiversiteit.

Veranderingstheorie (**theory of change**)

- **Welk probleem wil je oplossen?** (Klimaat en biodiversiteitsverlies)
- **Wat wil je bereiken?** (Bijv: vermeden CO₂-emissies, verbeterde kwaliteit landbouwgrond)
- Wat zijn de **te nemen stappen** om doelen te bereiken? (stel KPI's vast)

Liquide beleggingen (relatief snel uit te voeren):

Groene (bedrijfs-) obligaties (3% vermogen PNO)

- Obligaties die specifiek zijn gericht op financiering van groene projecten zoals hernieuwbare energie, milieubescherming en klimaatadaptie.

Illiquide beleggingen (kost meer tijd om uit te voeren):

Impactportefeuille private beleggingen (2% vermogen PNO)

- private equity, private debt, infrastructuur, bos- en landbouw
- 50% klimaat / 50% biodiversiteit

Voorbeelden van impactindicatoren:

Klimaat	Beide	Biodiversiteit
Schone energie en toegang tot		
Schone mobiliteit en clean tech		
Klimaatmitigatie (duurzame productie en consumptie)		
	Biodiversiteitsbehoud en -herstel	
	Duurzame bos-en landbouw	
	Water- en Afvalmanagement	
	Oceaanbehoud, duurzame visserij	

Belangrijkste impactdoelen:

Klimaat	Beide	Biodiversiteit
MWh duurzaam opgewekte energie		
ton vermeden CO ₂ uitstoot		
Natuurlijk kapitaal behouden		
	Grondkwaliteit verbeterd (ha)	
	Draslanden hersteld (ha)	
	(Plastic) afval bespaard (ton)	
	Water bespaard (m ³)	

Amprion GmbH

Sustainable and Secure Transmission

KEY FIGURES¹

Rating	Baa1 (Moody's, as of April 1 st 2025)
ISIN	DE000A383BP6
Second Party Opinion	Sustainalytics
Nominal	EUR 500 Million

¹Source: Bloomberg. ²Source: [Amprion Sustainability Report 2022](#) ³Source: 2022 [Amprion Green Finance Framework](#)

Use of Proceeds

- [Amprion](#) is investing approximately EUR 22 billion (2023-2027) in restructuring energy systems, aligning with EU Taxonomy principles to support climate objectives and biodiversity².
- The focus is on incorporating renewable energy sources and expanding the grid infrastructure to actively support both climate objectives and biodiversity conservation efforts³. [Amprion](#) developed biotope management initiatives along their power lines, including the planting of wildflower strips and the designation of ecological compensation areas. In addition, funds will not connect new fossil fuel or nuclear power plants³.

Eligible Projects³

• Renovation, upgrading, and expansion of the transmission grid:

- Enhances access to electricity.
- Supports the integration of renewable energy.
- Improves grid resilience.
- Contributes to the decarbonization of the energy system in Germany.

• Grid connection offshore:

- Connections between offshore renewable energy projects and onshore substations through interconnectors, converter platforms, and substation facilities.

• Onshore direct current (DC) projects and converters:

- DC lines, stations, and interconnectors within the European grid.

• Onshore alternating current (AC) projects and substations:

- AC transmission grid and interconnectors within the European grid.

Aanbevelingen

Aanbevelingen:

- Bepaal **focusthema's** die voor jou belangrijk zijn
- Houd rekening met **aanlooptijd** (liquide kort, illiquide langer)
- Definieer **probleem** dat je wilt **oplossen**
- Bepaal wat je wilt bereiken
- Durf stap te nemen, **positief bijdragen is belangrijker** dan concreet zijn over uitkomsten. **Maatschappelijk rendement!**

VRAGEN?

Bezoekadres

Seinstraat 12
Hilversum

pieter.den.boer@pnomedia.nl
06 - 58 98 70 80

albert.hoogeveen@pnomedia.nl
06 – 12 25 55 85
www.pnomedia.nl

VOOR IEDEREEN IN DE CREATIEVE EN DIGITALE SECTOR

